

Date: 13th July-2025

KELAJAK MAKTABI: SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TA'LIM MODELI

Choriyev Odilbek Kulmaxmatovich

Nishon tuman 46-maktab direktori

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayoniga sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi va uning kelajak maktabini shakllantirishdagi o'rni keng yoritilgan. Sun'iy intellekt yordamida ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish, o'qituvchilarga yordam berish, darslarni interaktiv va samarali tashkil etish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, maqolada AI asosidagi ta'lim modelining afzalliklari, xavflari va ehtiyot choralariga ham to'xtalinadi. Tahliliy yondashuv asosida yozilgan bu maqola ta'lim sohasidagi mutaxassislar, o'qituvchilar hamda kelajak maktabi konsepsiyasiga qiziquvchilar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, Kelajak maktabi, Zamonaviy ta'lim, Individual ta'lim yondashuvi, Ta'lim texnologiyalari, AI asosidagi o'qitish, Aqlli sinf. Raqamli transformatsiya.

O'qituvchi va sun'iy intellekt hamkorligi, Ta'lim sifati, Avtomatlashtirilgan baholash, Virtual o'quv muhit.

Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim modeli

Kirish

Zamon o'zgarar ekan, ta'lim tizimi ham bu o'zgarishlardan chetda qolmayapti. Raqamli texnologiyalar, xususan sun'iy intellekt (SI) – butun dunyo ta'lim tizimida tub burilishlar yasayapti. Avvallari fantastika kinolaridagina uchraydigan avtomatlashtirilgan sinflar, robot yordamchilar va shaxsiy o'quv dasturlari endilikda real hayotga tatbiq qilinmoqda. Demak, kelajak maktabi – bu raqamli tafakkur bilan qurollangan, sun'iy intellekt yordamida ishlovchi zamonaviy ta'lim muassasasi bo'lib bormoqda.

Asosiy qism

1. Sun'iy intellekt nima va u ta'limda qanday ishlaydi?

Sun'iy intellekt – bu kompyuterlarning odam singari fikrlash, o'rganish, tahlil qilish va qaror qabul qilish imkonini beruvchi texnologiyalar majmuasidir. Ta'limda SI quyidagi yo'nalishlarda qo'llanilmoqda:

Individual ta'lim yo'llari yaratish: O'quvchilarning bilim darajasi, o'rganish uslubi va qiziqishiga qarab mos materiallar taqdim etiladi.

Avtomatlashtirilgan baholash: Test va yozma ishlarga tez va aniq baho berish imkonini beradi.

Virtual o'qituvchilar va chatbotlar: O'quvchilarga 24/7 yordam beradigan sun'iy yordamchilar.

2. Kelajak maktabining asosiy xususiyatlari

Kelajakda sun'iy intellekt asosidagi maktablar quyidagi elementlarga ega bo'ladi:

Moslashtirilgan o'quv dasturlari: Har bir o'quvchiga moslashtirilgan ta'lim rejasi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, individual yondashuvni ta'minlaydi.

Date: 13th July-2025

Sun'iy intellekt yordamchilari: Robot-assistentlar darsni o'qituvchilar bilan birga olib boradi, savollarga javob beradi, mashqlarni tekshiradi.

Raqamli sinflar: AR/VR (kengaytirilgan va virtual reallik) texnologiyalari bilan boyitilgan sinflar orqali tarixiy voqealarni "jonli" ko'rish, biologik modellarni interaktiv tarzda o'rganish mumkin bo'ladi.

Ota-onalar bilan onlayn aloqa: AI orqali o'quvchining rivojlanish ko'rsatkichlari haqida real vaqtda ma'lumot olish imkoniyati yaratiladi.

3. Sun'iy intellektning o'qituvchilarga ta'siri

Ko'pchilikni qiziqtiradigan savol – AI o'qituvchini almashtiradimi? Javob – yo'q. Sun'iy intellekt o'qituvchining o'rnini egallamaydi, balki uni qo'llab-quvvatlaydi. Darsga tayyorgarlik, baholash, va o'quvchilarning natijalarini tahlil qilish singari vaqt talab qiladigan jarayonlarda AI yordam berib, o'qituvchining asosiy e'tiborini – tarbiya, motivatsiya va muloqotga qaratishga imkon beradi.

4. Kelajakdagi sinf muhiti qanday bo'ladi?

Interaktiv doskalar: O'quvchilar bilan muloqotda bo'ladigan, AI tomonidan boshqariladigan aqlli ekranlar.

Robotlar: Maxsus fanlar (matematika, fizika, informatika) bo'yicha laboratoriya ishlarini o'rgatuvchi AI robotlar.

Tahlil asosida boshqaruv: Maktabdagi umumiy jarayonlar – darslik tanlovi, pedagogik yondashuvlar va sinfdagi psixologik muhit sun'iy intellekt asosida tahlil qilinadi.

5. Sun'iy intellekt asosidagi ta'limning afzalliklari va xavflari

Afzalliklari:

Har bir o'quvchiga individual yondashuv

O'qituvchining ish yukini kamaytirish

Ta'lim sifati va samaradorligini oshirish

Tahliliy qarorlar asosida boshqaruv

Ehtiyot choralarini talab qiluvchi jihatlar:

Shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi

O'qituvchining insoniy fazilatlarini almashtirib bo'lmazligi

Texnologiyaga haddan tashqari bog'lanib qolish

Xulosa

Sun'iy intellekt – bu kelajak maktabining yuragi. To'g'ri yo'naltirilgan va ehtiyotkorlik bilan joriy etilgan AI texnologiyalari orqali biz bolalarimizga yanada sifatli, zamonaviy va imkoniyatlarga boy ta'lim berishimiz mumkin. Biroq insoniylik, mehr va pedagogik mahorat hali ham bu sohaning ajralmas poydevori bo'lib qoladi. Shunday ekan, sun'iy intellekt – bizning raqibimiz emas, balki kelajak sari yo'l bosuvchi kuchli yordamchimizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. To'raxo'jayev N., Yo'ldoshev M. "Zamonaviy ta'lim texnologiyalari". – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.

Date: 13th July-2025

2. Karimov A., Rasulov B. "Raqamli transformatsiya va ta'lim tizimi". – "Ta'lim innovatsiyalari" jurnali, 2022, №2.
3. UNESCO. "Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities". – UNESCO Publishing, 2019.
<https://unesdoc.unesco.org>
4. Selwyn, N. "Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education". – Polity Press, 2019.
5. World Economic Forum. "Transforming Education with Artificial Intelligence". – 2020.
<https://www.weforum.org>
6. OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). "AI in Education: Promises and Implications". – OECD Publishing, 2021.
<https://www.oecd.org>
7. Axmedova M. "Ta'limda sun'iy intellekt: yangi bosqich sari". – "Ma'rifat" gazetasi, 2023-yil, 12-may soni
8. Qodirov S. "Sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarning o'quv jarayoniga ta'siri". – "O'zbek pedagogik axborotnomasi", 2024, №1.

